

Beleidsnota

Dierenwelzijn

Gemeente Zuidhorn

Inhoudsopgave

1. INLEIDING	3
1.1. AANLEIDING EN PROCES.....	3
1.2. VISIE EN GEMEENTELIJKE ROL.....	3
1.3. DOELSTELLINGEN	4
1.4. LEESWIJZER.....	5
2. HUIDIGE VOORZIENINGEN EN BELEID	6
3. GEZELSCHAPSDIEREN	8
3.1. REGELGEVING.....	8
3.2. HET HOUDEN VAN GEZELSCHAPSDIEREN	8
3.3. OPVANG GEVONDEN GEZELSCHAPSDIEREN	10
3.4. GEWONDE EN DODE GEZELSCHAPSDIEREN	11
3.5. POSITIE VAN DIEREN BIJ RAMPENBESTRIJDING	11
4. IN DE VRIJE NATUUR LEVENDE DIEREN	13
4.1. REGELGEVING.....	13
4.2. GEWONDE DIEREN.....	13
4.3. DODE DIEREN	13
4.4. BEHEER VAN OPENBAAR GROEN EN BEVORDEREN VAN NATUURONTWIKKELING.....	14
4.5. OVERLAST DOOR IN DE VRIJE NATUUR LEVENDE DIEREN.....	14
5. GEBRUIK VAN DIEREN VOOR VERMAAK, SPORT EN EDUCATIE	15
5.1. REGELGEVING.....	15
5.2. VERMAAK.....	15
5.3. SPORT.....	16
5.4. EDUCATIE	16
6. VOORLICHTING	17
6.1. GEMEENTELIJKE TAAK.....	17
6.2. SPEERPUNTEN EN COMMUNICATIEDOELEN	17
6.3. INZET VAN COMMUNICATIEMIDDELEN	17
7. ORGANISATIE	18
7.1. BESTUURLIJKE REGIE	18
7.2. AMBTELIJKE ORGANISATIE	18
8. FINANCIËN	19
8.1. HUIDIG BELEID.....	19
8.2. NIEUW BELEID	19
9. EVALUATIE	20
BIJLAGEN	22
I. PROTOCOL HUIDSDIEREN/ZWERFDIEREN GEMEENTE ZUIDHORN.....	24
II. GERAADPLEEGDE PARTIJEN.....	24
III. GERAADPLEEGDE LITERATUUR.....	24

1. Inleiding

1.1. Aanleiding en proces

De belangstelling voor dieren is de laatste decennia sterk veranderd. Waar vroeger dieren vooral gewaardeerd werden om hun praktische nut en hun economische waarde, gaat de aandacht nu ook uit naar morele en emotionele aspecten. De maatschappelijke betrokkenheid bij het lot van dieren is groot. Die betrokkenheid wordt actief uitgedragen, wat zich onder meer uit in de landelijke aandacht voor het thema op zowel maatschappelijk als politiek vlak.

Ook in Zuidhorn wordt de maatschappelijke discussie over dierenwelzijn gevoerd en is het onderwerp op de lokale politieke agenda geplaatst. In het bestuursakkoord 2006-2010 is opgenomen:

Dierenwelzijn

De gemeentelijke verantwoordelijkheid voor de bescherming van dieren wordt vastgelegd in een notitie gemeentelijk dierenwelzijnsbeleid. Daarbij zijn zaken aan de orde als hondenbeleid, opvang zwerfdieren, kappen in het broedseizoen, vergunningenbeleid bij activiteiten met dieren en aspecten van natuur- en milieueducatie.

In september 2008 is door het college het plan van aanpak Nota Dierenwelzijn vastgesteld, waarin de stappen werden omschreven die hebben geleid tot de totstandkoming van de voorliggende nota Dierenwelzijn¹:

- a. Inventarisatie huidige wet- en regelgeving (april/mei 2009)
- b. Inventarisatie huidig beleid (april/mei 2009)
- c. Raadplegen van het veld² (juni 2009)
- d. Opstellen conceptnotitie (juni/juli 2009)
- e. Conceptnotitie voorleggen aan het veld (juli 2009)
- f. Vaststellen conceptnotitie door het college (augustus 2009)
- g. Vaststellen Nota Dierenwelzijn door de gemeenteraad (september 2009)

1.2. Visie en gemeentelijke rol

Deze nota Dierenwelzijn is opgesteld vanuit de overtuiging dat dieren een wezenlijk onderdeel zijn van onze gemeentelijke samenleving. Niet alleen bezitten veel inwoners van de gemeente Zuidhorn een gezelschapsdier, in de vrije natuur in de gemeente Zuidhorn leven eveneens veel dieren, die allemaal recht hebben op zorg en bescherming.

In Zuidhorn gaan wij uit van de verantwoordelijkheid van de dierenbezitter. Dit betekent dat in de eerste plaats de eigenaar van een dier verantwoordelijk is voor zowel de gezondheid als het welzijn van het dier. Als dit om bepaalde redenen niet kan of lukt, dan hebben wij als samenleving als geheel, en als gemeente in het bijzonder, een verantwoordelijkheid.

Wij beperken ons in deze beleidsnota nadrukkelijk tot die aspecten van dierenwelzijn die onder verantwoordelijkheid van de gemeente vallen. Wij gaan niet in op de aspecten die tot de verantwoordelijkheid van andere overheden behoren, zoals intensieve landbouw, bio-industrie, jacht, pelsdieren en proefdieren.

¹ De planning uit het Plan van Aanpak is enigszins aangepast. Ook is een van de stappen uit het Plan van Aanpak niet tot uitvoering gebracht. Oorspronkelijk was het de bedoeling dat de gemeenteraad kaders zou stellen. Hier is door het presidium van afgeweken. Er zijn derhalve op voorhand geen kaders gesteld door de gemeenteraad.

² In bijlage II is weergegeven welke partijen wij hebben betrokken bij de totstandkoming van de nota Dierenwelzijn.

Landelijke wetgeving die de grondslag vormt voor aan de gemeente opgedragen taken op het gebied van dierenwelzijn zijn de *Gezondheids- en Welzijnswet voor dieren (GWWD)* en de *Flora- en Faunawet*. Op grond van de *GWWD* hebben gemeenten (i.e. de burgemeester, zie paragraaf 3.1) een aantal wettelijke taken in het kader van preventie en bestrijding van besmettelijke dierziekten en met betrekking tot agressieve dieren. Deze wet is alleen gericht op dieren die gehouden worden. Toezicht en handhaving op de *GWWD* vindt plaats door:

- a) de inspecteurs van de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (de LID), aangaande de gezelschapsdieren, hobbymatig gehouden landbouwdieren en paarden;
- b) de Algemene Inspectiedienst van het Ministerie van LNV (de AID), aangaande de landbouwdieren en de exotische dieren.

Voor de in het wild levende dieren bestaat de *Flora- en Faunawet*. Deze wet ziet erop toe dat zowel inheemse als uitheemse dier- en plantensoorten de bescherming krijgen die zij nodig hebben.

Beleid en regie

Hoewel door middel van beide wetten veel zaken geregeld zijn, is niet alles in regelgeving vastgelegd. Dierenwelzijn is een breed begrip dat op verschillende manieren geïnterpreteerd kan worden en veel ruimte tot discussie geeft. Want wat voor de ene burger onder aantasting van het welzijn van dieren valt, kan voor de ander een vorm van sport of plezier zijn. Om als gemeente op een juiste manier uitvoering te kunnen geven aan het beleidsterrein dierenwelzijn is het dus nodig om binnen de bestaande wettelijke kaders een duidelijk beleid te formuleren en daarbinnen ook keuzes te maken. Aangezien veel handelingen en besluiten van de gemeente van invloed zijn op het welzijn van zowel gehouden als in het wild levende dieren, kan de gemeente daarnaast een regisserende rol ten aanzien van dierenwelzijn vervullen.

1.3. Doelstellingen

Het doel van deze nota is om aan te geven op welke wijze de gemeente Zuidhorn uitvoering geeft aan de (wettelijke) taken en haar regisserende rol op het gebied van de bescherming van en de zorg voor dieren. Speerpunten voor het dierenwelzijnsbeleid van de gemeente Zuidhorn zijn:

- I Het continueren van de uitvoering van de wettelijke taken met betrekking tot gemeentelijk dierenwelzijn.
- II Het vervullen van een regiefunctie ten aanzien van dierenwelzijn.

Deze speerpunten monden uit in een **elftal** actiepunten, die de gemeente Zuidhorn de komende jaren zal gaan oppakken.

Actiepunten gemeentelijk dierenwelzijnsbeleid

Actiepunt 1:	Integreren van dierenwelzijnsbeleid in overig (relevant) gemeentelijk beleid
Actiepunt 2:	Nader onderzoek naar het aanwijzen van hondenloosloopplaatsen in de grotere kernen
Actiepunt 3:	Regelingen treffen voor de opvang van alle aangebrachte gezelschapsdieren
Actiepunt 4:	Verbeteren van de identificatie van zoekgeraakte en gevonden gezelschapsdieren
Actiepunt 5:	De opvang van dieren bij rampen regelen
Actiepunt 6:	Het handelingsprotocol gevonden dieren onder de aandacht brengen
Actiepunt 7:	Breed implementeren van de Flora- en faunawet in de gemeentelijke beheerorganisatie
Actiepunt 8:	Verbeteren van de voorlichting over dierenwelzijn
Actiepunt 9:	Eén aanspreekpunt voor dierenwelzijn binnen de gemeentelijke organisatie aanwijzen
Actiepunt 10:	Financiële dekking zoeken voor de uitvoering van het gemeentelijke dierenwelzijnsbeleid
Actiepunt 11:	Evalueren van de nota Dierenwelzijn in 2013

De hiervoor beschreven actiepunten worden in deze nota nader toegelicht. In de lopende tekst zal naar de actiepunten worden verwezen. Aan het einde van ieder hoofdstuk zijn de relevante actiepunten nogmaals opgenomen. De actiepunten die hiervoor beschreven staan, zijn overigens in de volgorde van de nota gepresenteerd. De volgorde waarin zij zullen worden uitgevoerd kan hiervan afwijken.

1.4. Leeswijzer

Alvorens wij de hiervoor genoemde actiepunten nader toelichten, schetsen wij in **hoofdstuk 2** van deze nota de huidige situatie: wat doet de gemeente Zuidhorn momenteel op het gebied van dierenwelzijn? Vervolgens wordt onderscheid gemaakt tussen gezelschapsdieren (**hoofdstuk 3**) en dieren die in de vrije natuur leven (**hoofdstuk 4**), omdat daarvoor verschillende wettelijke kaders gelden. Voor zowel de gezelschapsdieren als de in de vrije natuur levende dieren worden in deze notitie kort de wettelijke regels beschreven en wordt daarna ingegaan op de onderwerpen die in de gemeente Zuidhorn ten aanzien van deze dieren van belang zijn. Vervolgens wordt in **Hoofdstuk 5** ingegaan op het gebruik van dieren voor sport, vermaak en educatie. Hierbij is het wettelijk kader minder richting gevend en is met name de regisserende rol van de gemeente belangrijk. In **hoofdstuk 6** wordt aandacht besteed aan de communicatie over het beleidsonderwerp dierenwelzijn en in **hoofdstuk 7** komt de gemeentelijke organisatie aan bod. In **hoofdstuk 8** wordt de financiering van het gemeentelijke dierenwelzijnsbeleid inzichtelijk gemaakt, waarna in **hoofdstuk 9** aandacht wordt besteed aan de evaluatie van het gemeentelijke dierenwelzijnsbeleid.

2. Huidige voorzieningen en beleid

Dierenwelzijnsbeleid is nieuw in de gemeente Zuidhorn. Dat het de gemeente tot op heden ontbrak aan een integraal beleidskader ten aanzien van dierenwelzijn wil niet zeggen dat er geen beleid op dit onderwerp gevoerd wordt. Dit beleid ligt echter versnipperd over verschillende afdelingen. De voorliggende nota vormt de eerste aanzet tot een betere samenhang met betrekking tot het thema dierenwelzijn. Met de uitvoering van dit beleidsplan zal dierenwelzijn een plaats krijgen in het integrale gemeentelijke beleid (**Actiepunt 1**). In dit hoofdstuk presenteren we in vogelvlucht het huidige beleid dat raakvlakken heeft met het thema dierenwelzijn.

Dierenopvang

Voor de opvang van (zwerf)dieren heeft de gemeente Zuidhorn sinds 1993 contractuele afspraken met dierenpension De Hooge Hoeve. In 2008 is een nieuwe overeenkomst afgesloten. Ook het vervoer van (zwerf)dieren, dat door Stichting DE Dierenambulance wordt verzorgd, is hierin meegenomen. De Stichting Kat in Nood uit Lauwerzijl verzorgt de opvang van niet of moeilijk herplaatsbare katten.

Algemene Plaatselijke Verordening

In de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) zijn regels opgenomen die gelden voor iedereen binnen de gemeente en die tot doel hebben de gemeente leefbaar te houden voor iedereen. In de APV van de gemeente Zuidhorn zijn meerdere regels opgenomen die te maken hebben met dierenwelzijn, zoals Loslopende honden (art. 2:57), Verontreiniging door honden (art. 2:58), Gevaarlijke honden (art. 2:59), Houden van hinderlijke of schadelijke dieren (art. 2:60) en Loslopend Vee (art. 2:60).

In artikel 2:25 (Evenement) is opgenomen dat het verboden is om zonder vergunning van de burgemeester een evenement te organiseren. Per evenement zijn voorwaarden opgesteld waaraan moet worden voldaan om een vergunning te verkrijgen. Zo zijn er onder andere voorwaarden opgesteld voor levende kerststallen en circussen (zie verder § 5.2).

In artikel 4:11 (Kapverbod) is opgenomen dat het verboden is om zonder vergunning van het college van B&W een houtopstand te (doen) vellen. Bij een aanvraag voor een kapvergunning wordt getoetst volgens een aantal criteria. Een van deze criteria betreft de natuur- en milieuwaarde van de bo(o)m(en). Het verblijf van dieren in de boom (broedseizoen) kan een argument zijn om de kapvergunning te weigeren.

Dierenweides

In de gemeente Zuidhorn zijn momenteel drie dierenweides aanwezig, namelijk in Oldehove, Noordhorn en Lauwerzijl. Een vierde dierenweide zal worden aangelegd bij het nieuwe woonzorgcentrum in de Oostergast. De drie bestaande dierenweides worden beheerd door de betreffende verenigingen van dorpsbelangen. Zij ontvangen daarvoor van de gemeente een beperkte vergoeding.

Ruimtelijke ordening

In de Wet Ruimtelijke Ordening is bepaald welke bevoegdheden en verantwoordelijkheden het rijk, de provincies en de gemeenten hebben met betrekking tot ruimtelijke ordening en welke procedures zij moeten hanteren. Ten behoeve hiervan stellen gemeenten bestemmingsplannen op, waarin de functie van gronden wordt vastgesteld en waarin regels worden gesteld over het gebruik van de grond en hetgeen daarop gebouwd is. Bestemmingsplannen hebben gevolgen voor het leefgebied en het welzijn van dieren. Het Bestemmingplan Buitengebied van de gemeente Zuidhorn wordt momenteel herzien.

Natuur- en milieueducatie

De gemeente heeft een beperkt budget voor activiteiten in het kader van natuur- en milieueducatie. Het budget wordt aangewend voor bevordering van natuurbeleving, onder andere door activiteiten zoals de boomfeestdag en excursies door natuurgebieden. Begin 2009 is (in een advies aan het college van B&W) het gemeentelijke Natuur- en milieueducatiebeleid in kaart gebracht. Daarbij is per doelgroep inzichtelijk gemaakt welke activiteiten de gemeente organiseert en stimuleert.

Minimabeleid

Inwoners van de gemeente Zuidhorn die een inkomen hebben tot 120% van de bijstandsnorm hebben de mogelijkheid om gebruik te maken van het gemeentelijke inkomensondersteuningsbeleid. Ze kunnen hierbij een beroep doen op de gemeente voor de bekostiging van bepaalde activiteiten en abonnementen, zoals een abonnement op de bibliotheek, de aanschaf van sportkleding, sociaal culturele activiteiten, etc. Onder sociaal culturele activiteiten vallen tevens de gemaakte dierenartskosten. De vergoeding voor de kosten van de verschillende activiteiten kan nooit meer bedragen dan:

- voor een gezin zonder kinderen maximaal € 150,00 per jaar;
- voor een gezin met kinderen maximaal € 150,00 per jaar, vermeerderd met € 75,00 per kind jonger dan 18 jaar;
- voor een alleenstaande maximaal € 110,00 per jaar, vermeerderd met € 75,00 per kind jonger dan 18 jaar.

Milieubeleidsplan

In 2009 heeft de gemeente het Milieu Beleidsplan 2009-2012 opgesteld. Dit beleidsplan geeft op hoofdlijnen weer welke milieudoelstellingen de gemeente Zuidhorn in deze periode nastreeft. Hoewel dierenwelzijn in het plan niet bij name genoemd wordt, zijn er wel degelijk raakvlakken tussen beide beleidsvelden. Bewaakt moet worden dat er bij de uitvoering van het milieubeleid aandacht wordt besteed aan het welzijn van dieren.

Landschapsbeleidsplan en groenstructuurplan

Het beleid ten aanzien van het beheer van het openbaar groen is weergegeven in het Landschapsbeleidsplan en het Groenstructuurplan. Deze plannen zijn in 1993 door de gemeenteraad vastgesteld en zijn niet meer actueel. De gemeente is op dit moment bezig met het opstellen van een Groenbeleidsplan. Hierin wordt actualisatie van een landschapsbeleids-/structuurplan voorgesteld.

Ecologische parken

Binnen de gemeente Zuidhorn bevinden zich vier ecologische parken: De Noorderriet, het Johan Smit Park, de Waterschapsheuvel en het Waterpark. Deze parken worden ecologisch beheerd, wat wil zeggen dat er rekening wordt gehouden met de wisselwerking tussen plant en dier en hun omgeving. De natuur krijgt de kans om zichzelf te reguleren. Zo wordt het Johan Smit Park begraasd door een aantal Schotse Hooglanders, die ervoor zorgen dat het park het open karakter behoudt.

Diverse verenigingen

In Zuidhorn zijn verschillende verenigingen actief die zich bezighouden met dieren, zoals de pluimvee- en konijnenverenigingen uit Aduard, Grijskerk en Oldehove, de vogelvereniging uit Aduard en de hengelsportvereniging uit Noordhorn.

Actiepunt hoofdstuk 2:

Actiepunt 1: **Integreren van dierenwelzijnsbeleid in overig (relevant) gemeentelijk beleid**

- ✓ Dierenwelzijn standaard meenemen in de ontwikkeling van beleid.
- ✓ Dierenwelzijn standaard betrekken bij ontwikkelingsprojecten.

3. Gezelschapsdieren

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het welzijn van gezelschapsdieren: dieren die worden gehouden voor hun gezelschap of uit liefde. Veel inwoners van de gemeente Zuidhorn hebben een of meerdere gezelschapsdieren. Wij vinden dit positief, omdat het houden van een huisdier goed is voor het welzijn van mensen. Niet alleen omdat het fijn is om genegenheid te kunnen delen, maar ook omdat huisdierenbezitters in veel gevallen een actiever leven leiden. Daarnaast hebben huisdieren een positieve invloed op de ontwikkeling van kinderen: zij ontwikkelen gemakkelijker sociale vaardigheden en leren omgaan met verantwoordelijkheden. Ook bevorderen huisdieren de contacten tussen mensen onderling, waardoor eenzaamheid en depressie verminderd kunnen worden. Kortom, in algemene zin draagt het houden van huisdieren bij aan het welzijn van mensen. Dieren kunnen echter ook overlast en problemen veroorzaken. Het gemeentelijk beleid is erop gericht om deze nadelige situaties te voorkomen.

3.1. Regelgeving

In de regelgeving rond gezelschapsdieren maken we onderscheid tussen landelijke en gemeentelijke regelgeving.

Landelijke regelgeving

De Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren (GWWD) is een kaderwet die regels omvat voor de gezondheid en het welzijn van gezelschapsdieren, landbouwdieren en exotische dieren. Op grond van de GWWD heeft de burgemeester een aantal taken bij de preventie en bestrijding van besmettelijke dierziekten (art. 23, lid 2³) en met betrekking tot agressieve dieren (art. 74⁴). Daarnaast is in de GWWD (art. 36, lid 3) een algemene zorgplicht voor dieren in nood opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen verplicht is om aan gewonde dieren of dieren in nood hulp te bieden als dat redelijker wijs mogelijk en zinvol is.

Het Honden- en Kattenbesluit (HKB), een Algemene Maatregel van Bestuur gebaseerd op de GWWD, regelt het bedrijfsmatig houden van dieren, bijvoorbeeld in een dierenwinkel of een pension. Het rijk verleent hiervoor de vergunningen.

Ook in het Burgerlijk Wetboek vinden we regelgeving die van toepassing is op het welzijn van dieren. Hierin is opgenomen welke verplichtingen gemeenten hebben ten aanzien van gevonden dieren. In paragraaf 3.3. wordt hier nader op ingegaan.

Gemeentelijke regelgeving

In de Algemene Plaatselijke Verordening van de gemeente Zuidhorn zijn regels opgenomen ten aanzien van loslopende honden (art. 2:57), verontreiniging door honden (art. 2:58), gevaarlijke honden (art. 2:59), het houden van hinderlijke of schadelijke dieren (art. 2:60) en loslopend vee (art. 2:62).

3.2. Het houden van gezelschapsdieren

Omgang met gezelschapsdieren

Mensen schaffen soms gemakkelijk een dier aan zonder zich te realiseren wat dat voor verplichtingen met zich meebrengt. Bij de dierenarts kunnen (aanstaande) dierenbezitters advies krijgen over de verzorging van hun

³ Artikel 23, lid 2: De burgemeester van de betrokken gemeente verleent zijn medewerking bij het plaatsen en weer verwijderen van de waarschuwingsborden en kentekenen.

⁴ Artikel 74, lid 1: De burgemeester van de gemeente waar een dier dat in strijd met het bepaalde in artikel 73 is gefokt of voorhanden wordt gehouden, zich bevindt, kan bepalen dat dat dier naar een nader door hem aangewezen plaats moet worden vervoerd en aldaar moet worden gedood. lid 2: De burgemeester legt een maatregel als bedoeld in het eerste lid, voor zover het betreft het doden van het dier, niet ten uitvoer indien binnen zes weken, nadat de desbetreffende beschikking aan de houder van het dier is bekendgemaakt, de houder een verzoek als bedoeld in artikel 8:81 van de Algemene wet bestuursrecht heeft ingediend en op dat verzoek niet afwijzend is beslist.

huisdier. Ook kan men de website van het Landelijke Informatie Centrum Gezelschapsdieren (LICG) raadplegen. Hierop zijn onder andere zogenaamde 'huisdierenbijsluiters' te vinden.

Er is in Zuidhorn momenteel één hondenschool actief. Hier kunnen baas en hond cursussen volgen ter bevordering van een goede omgang. Daarnaast heeft de Dierenartsenpraktijk Zuidhorn een gedragstherapeute voor honden in dienst. Zij geeft informatieconsulten, verzorgt individuele begeleiding, legt huisbezoeken af en geeft de cursus 'Kind en Hond', waarin het kind de hond leert 'lezen'. Tevens beschikt de Dierenartsenpraktijk Zuidhorn over een 'Gedragstelefoon', een nummer dat men buiten de openingsuren van de Dierenartsenpraktijk kan bellen over problemen met het gedrag van de hond.

Verwaarlozing/mishandeling

Bij het verzorgen van een huisdier komt veel kijken. Soms wordt dit door mensen onderschat, met als gevolg dat een huisdier verwaarloosd of zelfs mishandeld wordt. In zo'n geval kan de Dierenbescherming worden ingeschakeld. Deze gaat dan polshoogte nemen en kijkt of er vervolgacties moeten worden uitgezet. Wanneer de verwaarlozing niet alleen de huisdieren betreft, kan de Dierenbescherming tevens de plaatselijke coördinator Openbare Geestelijke Gezondheidszorg inschakelen.

Overlast door gezelschapsdieren

Wanneer mensen een huisdier aanschaffen zonder dat zij de verplichtingen overzien die dat met zich meebrengt, kan overlast ontstaan. Bijvoorbeeld door zwerfdieren, agressieve honden of hondenpoep.

Zwerfdieren - Ter bestrijding van overlast door zwerfdieren wordt momenteel de dierenambulance van Stichting DE Dierenambulance ingezet. Deze brengt honden en katten naar opvangcentrum De Hooge Hoeve, waar bekeken wordt of het dier gechipt is. Als dit niet het geval blijkt te zijn wordt het dier gechipt en vervolgens óf aan de eigenaar teruggegeven (wanneer deze zich binnen twee weken meldt⁵) óf elders geplaatst. **De aangebrachte zwerfkatten die niet binnen twee weken teruggaan naar de eigenaar worden gecastreerd of gesteriliseerd alvorens ze worden herplaatst.**

Agressieve honden - In de Algemene Plaatselijke Verordening (art. 2:59) is beschreven welke maatregelen de gemeente treft bij overlast door agressieve honden. Het college heeft de bevoegdheid om de eigenaar van een gevaarlijke hond te verplichten om de hond op de openbare weg of op terrein van een ander kort aan te lijnen en/of te muilkorven.

Hondenpoep - Ten aanzien van de bestrijding van hondenpoepoverlast zijn in de Algemene Plaatselijke Verordening (art. 2:57 Loslopende honden) de volgende preventieve maatregelen opgenomen:

- Honden mogen in de bebouwde kom niet loslopen.
- Honden mogen niet verblijven op een voor het publiek toegankelijke kinderspeelplaats, zandbak of speelweide⁶.

De gemeente Zuidhorn beschikt niet over hondenlosloopplaatsen, aangezien er in het grootste gedeelte van de gemeente buiten de bebouwde kom voldoende plaatsen zijn om de hond uit te laten. Een uitzondering daarop vormen de kernen Zuidhorn en Grijpskerk. Nader onderzocht moet worden of er in deze kernen behoefte bestaat aan hondenlosloopplaatsen (**Actiepunt 2**). Op een aantal plaatsen in de gemeente zijn hondentoiletten aangelegd. Momenteel worden er geen actieve maatregelen genomen ter bestrijding van hondenpoepoverlast.

Hondenbelasting

Artikel 226 van Gemeentewet biedt gemeenten de mogelijkheid om hondenbelasting te heffen. De opbrengst van deze belasting kan door de gemeente worden aangewend voor bijvoorbeeld de aanleg van voorzieningen en/of de bestrijding van overlast door hondenpoep. Gemeenten zijn echter niet verplicht om de hondenbelasting als bestemmingsheffing te beschouwen. Veelal wordt de opbrengst van de belasting aangewend om een gat in de begroting te dichten.

⁵ De gemeente is verplicht een gevonden gezelschapsdier minimaal twee weken op te vangen en te verzorgen. De gemeente Zuidhorn heeft de wettelijke opvangplicht uitgebreid naar vier weken (zie paragraaf 3.3).

⁶ Met een speelweide wordt een openbaar toegankelijke locatie bedoeld waar speeltoestellen (zoals klimrekken, voetbaldoelen, etc.) staan.

In de gemeente Zuidhorn is de discussie over de invoering van hondenbelasting enkele jaren geleden gevoerd. Gebleken is dat de uitvoeringslasten van deze vorm van belasting (m.n. administratie- en handhavingskosten) derhalve hoog zijn, dat de opbrengst daar niet tegenop weegt. Daarom is destijds besloten af te zien van de invoering van hondenbelasting.

De wet kent alleen de mogelijkheid van een belasting op honden. Het instellen van belasting op andere dieren (zoals katten) kan dus alleen als de Gemeentewet wordt aangepast. Een gemeente kan dat niet zelf regelen.

3.3. Opvang gevonden gezelschapsdieren

Een vinder van een gezelschapsdier is verplicht hiervan zo snel mogelijk aangifte te doen bij de politie. Vervolgens treedt het Burgerlijk Wetboek (boek 5 art. 8 lid 3) in werking. Op grond daarvan is de gemeente verplicht een gevonden gezelschapsdier minimaal twee weken op te vangen en te verzorgen. Deze twee weken geven de eigenaar de kans het dier terug te halen. Als de eigenaar zich niet binnen twee weken meldt, is de gemeente bevoegd het dier aan een ander te verkopen of te geven. De opvangplicht van de gemeente is niet beperkt tot de opvang van honden en katten, maar geldt voor alle dieren die vermoedelijk een eigenaar hebben (gehad).

Honden en katten

Om aan deze wettelijke verplichting te kunnen voldoen sluiten de meeste gemeenten een overeenkomst af met een lokaal of regionaal asiel. Ook in Zuidhorn is dat het geval. Dierenasiel De Hooge Hoeve voert namens de gemeente Zuidhorn de opvangplicht voor gevonden honden en katten uit. Het asiel ontvangt voor de uitvoering van deze taak op declaratiebasis een vergoeding voor de gemaakte onkosten. **De gemeente Zuidhorn heeft de wettelijk opvangplicht van minimaal twee weken uitgebreid naar vier weken, zodat de aangebrachte dieren kunnen rekenen op een goede verzorging en er – zo nodig – een geschikt nieuw onderkomen kan worden gezocht.**

Overige gezelschapsdieren

Overige gevonden gezelschapsdieren⁷ worden door de dierenambulance naar specialistische opvangcentra in de buurt gebracht. Deze centra ontvangen momenteel geen onkostenvergoeding voor de opvang van deze dieren. Om te kunnen voldoen aan haar wettelijke verplichting zal de gemeente hiervoor een regeling moeten treffen (**Actiepunt 3**).

Inwoners die hun huisdier kwijt zijn, kunnen contact opnemen met de Hooge Hoeve, maar zij kunnen ook een melding doen op de website van Amivedi, de landelijke vrijwilligersorganisatie die zorgt voor een kosteloze registratie van vermiste en gevonden huisdieren in Nederland.

Het chippen van gezelschapsdieren

Veel dieren komen onnodig in een asiel terecht omdat de eigenaar op dat moment niet achterhaald kan worden. Dit is vervelend voor het dier en voor de eigenaar. Ook brengt dit onnodige kosten met zich mee (voor het uitrijden van de Dierenambulance en de verzorging in het asiel). De beste oplossing hiervoor is dat alle huisdieren gechipt zijn, zodat zij altijd te herkennen zijn. Een chip is een gesloten buisje van bio-glas met daarin een microchip en een spoeltje dat als antenne fungeert. Het spoeltje maakt communicatie met een speciaal afleesapparaat mogelijk. De chip wordt ingebracht middels een injectie. Nadat deze is ingebracht worden de gegevens van het huisdier opgeslagen in een speciale databank. Zowel dierenartsen als de dierenambulance en het dierenasiel zijn in het bezit van een chipreader om de chip af te kunnen lezen. Het grote voordeel van het chippen van gezelschapsdieren is dat de eigenaar van het dier gemakkelijk te achterhalen is, waardoor dier en baas snel weer herenigd kunnen worden. Er zijn natuurlijk wel kosten verbonden aan het chippen van huisdieren. Deze kosten bedragen € 25,- tot € 30,- per dier.

Vanaf 2011 is het wettelijk verplicht om honden te laten chippen. Dit betekent al een stap in de goede richting. Echter, honden vormen niet de grootste groep zwerfdieren. Het zijn veelal katten die in asielen terecht komen en daar dan ook vaak geruime tijd verblijven. Juist voor katten is het van belang dat ze gechipt worden. Daar-

⁷ Dieren die vermoedelijk een eigenaar hebben (gehad), zoals schildpadden of tamme konijnen. Niet te verwarren met in de vrije natuur levende dieren (zoals vogels en egels), waarvoor de gemeente geen opvangverplichting heeft (zie § 4.2).

naast is het ook mogelijk om andersoortige gezelschapsdieren te laten chippen. Bij raspaarden is dit inmiddels eveneens verplicht, maar ook bijvoorbeeld knaagdieren komen voor het chippen in aanmerking.

Het laten chippen van huisdieren is de verantwoordelijkheid van de eigenaren. De gemeente levert in communicatief opzicht een bijdrage door burgers bewust te maken van de voordelen van het laten chippen van hun huisdieren (**Actiepunt 4a**).

3.4. Gewonde en dode gezelschapsdieren

Gewonde gezelschapsdieren

Voor het vervoer van gewonde (zwerf)dieren wordt een beroep gedaan op de dierenambulance van de Hooge Hoeve. De gemeente stelt een vast bedrag per jaar beschikbaar voor het uitvoeren van deze ritten. De dierenambulance kan ook op verzoek van particulieren worden ingeschakeld. Hiervoor dient uiteraard wel een vergoeding te worden betaald.

Dode dieren

Voor de afvoer van dode dieren kan een beroep worden gedaan op de gemeente (kadaver-afvoer) of op de dierenarts. De gemeente beschikt nog niet over een chip-uitlezer voor de identificatie van gevonden dode dieren. Deze dient te worden aangeschaft. **Daarnaast zullen er - ten behoeve van de identificatie - foto's worden gemaakt van gevonden huisdieren ingeval de dieren nog toonbaar zijn (Actiepunt 4b).**

Begraven/cremeren

Voor dierenbezitters van wie het huisdier is dood gegaan is er een drietal opties:

1. In de eigen tuin begraven (wanneer het gaat om kleine dieren tot 10 kg),
2. (Laten) afvoeren naar een destructiebedrijf,
3. Laten cremeren, bijvoorbeeld in Drachtstercompagnie of in Smilde.

3.5. Positie van dieren bij rampenbestrijding

Zowel mensen als dieren die slachtoffer worden van een ramp kunnen opvang en verzorging nodig hebben. Opvang en verzorging kennen een wettelijke basis in artikel 4 van de Wet Rampen en Zware ongevallen (WrZo). De gemeente is verantwoordelijk voor dit proces. In draaiboek 18 (Opvangen en verzorgen) van het Gemeentelijk Rampenplan van Zuidhorn is de taak 'Onderbrengen, registreren en verzorgen van huisdieren en vee' opgenomen. Voor de uitvoering van deze taak is een coördinator dierenopvang aangesteld.

De coördinator dierenopvang...

- heeft de zorg voor de aan hem/haar toegewezen dieren en ziet toe op hun welzijn,
- verzorgt de registratie van dieren die worden opgevangen,
- legt eventuele problemen voor aan de Centrumleider,
- brengt verslag uit over de ondernomen activiteiten aan de Centrumleider.

Voor de opvang van dieren zijn meerdere locaties aangewezen. Huisdieren gaan naar dierenasiel/pension 'De Hooge Hoeve' te Zuidhorn. Bij incidenten kan voor het vervoer en de opvang van huisdieren tevens een beroep worden gedaan op de Dierenbescherming, afdeling Groningen. Vee zal worden ondergebracht bij veehouders in de omgeving. Een lijst met veehouders en hun locatie wordt binnenkort door de gemeentelijke veiligheidsambtenaar opgesteld (**Actiepunt 5**).

Actiepunten hoofdstuk 3:

Actiepunt 2: Nader onderzoek naar het aanwijzen van hondenlosloopplaatsen in de grotere kernen

- ✓ Onderzoeken of er in de kernen Zuidhorn en Grijskerk hondenlosloopplaatsen gerealiseerd zouden moeten worden.

Actiepunt 3: Regelingen treffen voor de opvang van alle aangebrachte gezelschapsdieren

- ✓ Budget aanvragen voor de opvang van andersoortige gezelschapsdieren dan honden en katten.

Actiepunt 4: Verbeteren van de identificatie van zoekgeraakte en gevonden gezelschapsdieren

- ✓ Communicatie rond het chippen van gezelschapsdieren.
- ✓ Aanschaf chipreader en fototoestel gemeentewerf.

Actiepunt 5: De opvang van dieren bij rampen regelen

- ✓ Een lijst met veehouders en hun locatie toevoegen aan het rampenbestrijdingsplan.

4. In de vrije natuur levende dieren

In de gemeente Zuidhorn, dus ook binnen de bebouwde kom, vinden we een groot aantal in het wild levende dieren. Ook zij hebben recht op zorg en bescherming.

4.1. Regelgeving

Flora- en Faunawet

De bescherming van planten- en diersoorten wordt in Nederland geregeld binnen de Flora- en Faunawet. In de Flora- en Faunawet zijn de voormalige Jacht- en Vogelwet opgenomen, evenals de paragrafen over soortenbescherming uit de Natuurbeschermingswet. De Flora- en Faunawet kent drie belangrijke elementen:

- De lijst van beschermde soorten. In totaal bevat deze lijst bijna 950 soorten;
- Het verbod op het doden, verstoren of beschadigen van beschermde dieren en hun holen, nesten en eieren en het verbod op doden, beschadigen of plukken van beschermde planten;
- De verplichting om voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en planten.

De Flora- en Faunawet gaat uit van een 'nee, tenzij'-benadering: in principe zijn alle schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde planten en dieren verboden. Deze wet kent ook een zorgplichtbepaling: iedereen neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Het welzijn mag niet onnodig worden aangetast en men mag dieren niet onnodig laten lijden.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet regelt de bescherming van gebieden die in het kader van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn beschermd moeten worden. Alleen binnen die gebieden is de wet van toepassing.

In deze notitie beperken wij ons tot de relevante regels inzake de bescherming van dieren bij overlast door dieren en bij gewonde/dode dieren. Er wordt in deze nota niet ingegaan op de betekenis van de Flora- en Faunawet bij bestemmingsplannen en projecten. Hiervoor zal aandacht zijn bij de uitvoering van actiepunten 1: het integreren van dierenwelzijnsbeleid in overig (relevant) gemeentelijk beleid.

4.2. Gewonde dieren

De opvang van gewonde dieren uit de vrije natuur is geen specifiek gemeentelijke taak. De opvang van deze dieren valt onder de algemene zorgplicht uit de Flora- en Faunawet. Deze zorgplicht geldt voor een ieder die een gewond dier vindt. Hij/zij zou het gevonden dier dan ook zelf naar een dierenarts/dierenopvangcentrum moeten brengen. De vinder kan tevens de dierenambulance bellen, die zorgt voor medische behandeling en vervoer naar een opvangcentrum. Voor het vervoer van gezelschaps- en niet-gedomesticeerde dieren wordt door de gemeente jaarlijks een vast bedrag aan de dierenambulance van de Hoge Hoeve toegekend. Om ervoor te zorgen dat inwoners weten wat ze moeten doen als zij een gewond (zwerf)dier vinden heeft de gemeente een protocol opgesteld. Dit protocol zal opnieuw onder de aandacht van de inwoners worden gebracht (**Actiepunt 6**).

De opvangcentra voor in de vrije natuur levende dieren (zoals vogels) kunnen geen beroep doen op de gemeente voor een financiële tegemoetkoming, aangezien de opvang van deze dieren geen gemeentelijke taak is.

4.3. Dode dieren

Verkeersslachtoffers

Langs provinciale wegen gevonden dode dieren vallen onder verantwoordelijkheid van de provincie. Dode dieren die langs gemeentelijke wegen worden gevonden, vallen onder verantwoordelijkheid van de gemeente.

Botulisme

Tijdens langdurig warme zomers met weinig neerslag komt in ondiep water of vijvers nogal eens botulisme voor. Botulisme is een vergiftiging die onder andere bij watervogels en vissen voorkomt en die wordt veroorzaakt door opname van voedsel en water waarin de bacterie *Clostridium botulinum* aanwezig is. Botulismeslachtoffers zijn te herkennen aan verlamningsverschijnselen aan de vleugels en kop. Een belangrijk element bij de bestrijding van botulisme vormt de opruiming van vogelkadavers. De kans op nieuwe sterftegevallen onder watervogels neemt daardoor af en de omvang van de botulisme-uitbraak wordt er door beperkt. Afvoer vindt plaats naar een door de gemeente aangewezen verzamelplaats of destructiebedrijf. Het gevaar voor mensen is overigens niet de aanwezigheid van de bacterie die het zenuwstelsels van vogels en vissen aantast, maar besmetting door allerlei bacteriën die voorkomen in de rottende kadavers. Mocht er in een van de wateren in onze gemeente Botulisme voorkomen, dan communiceert de gemeente hierover middels een persbericht.

4.4. Beheer van openbaar groen en bevorderen van natuurontwikkeling

Als beheerder van parken, plantsoenen en overig openbaar groen zal de gemeente zoveel mogelijk maatregelen nemen ter bescherming van de dieren die in deze gebieden leven. Daar waar mogelijk zal het beheer van het gemeentelijk groen zoveel mogelijk worden afgestemd op natuurontwikkeling en op bescherming van dieren in hun leefgebieden. De Flora- en Faunawet biedt goede uitgangspunten hoe hiermee om te gaan. Daarvoor is nog wel een bredere implementatie van deze wet nodig in de gemeentelijke organisatie (**Actiepunt 7**).

4.5. Overlast door in de vrije natuur levende dieren

In Nederland wordt een groot aantal kleine zoogdieren bestreden omdat ze als schadelijk of hinderlijk worden aangemerkt. Het gaat om de mol, de muskusrat, de bever- en woelrat, de bruine en de zwarte (huis)rat, de huismuis, de veldmuis en de bosmuis. De gemeente Zuidhorn beschikt niet over een eigen bestrijdingsdienst; zij verwijst door naar relevante instanties. Rattenbestrijding (ook bij particulieren) wordt in opdracht en op kosten van de gemeente uitgevoerd. De overlast van overige dieren, zoals wespen en muizen, is de verantwoordelijkheid van de inwoners zelf.

Actiepunt hoofdstuk 4:

Actiepunt 6: Het handelingsprotocol gevonden dieren onder de aandacht van burgers brengen

- ✓ Persbericht opstellen en het protocol opnemen in de gemeentegids en op de gemeentelijke website plaatsen.

Actiepunt 7: Breed implementeren van de Flora- en faunawet in de gemeentelijke beheerorganisatie

- ✓ Betreffende medewerkers opleiden
- ✓ Opstellen gedragscode
- ✓ Kennis inzetten bij de uitvoering

5. Gebruik van dieren voor vermaak, sport en educatie

Gebruik van dieren voor vermaak en sport is een omstreden onderwerp. Er zijn felle voor- en tegenstanders. Iets wat de een recreëren noemt is voor de ander een vorm van dierenleed. Ook de rol van de gemeenten staat onder druk, omdat burgers gemeenten aanspreken op hun verantwoordelijkheid, terwijl gemeenten met hun regelgeving en beleid niet in strijd mogen komen met de landelijke wetgeving.

5.1. Regelgeving

Evenementen met dieren kunnen niet zomaar gehouden worden. In de eerste plaats geldt de Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren (GWWD). Deze wet bepaalt dat de mogelijkheden om dieren te gebruiken bij evenementen beperkt zijn. Daarnaast is voor het houden van dergelijke evenementen vrijwel altijd op grond van de APV een vergunning vereist die wordt afgegeven door de gemeente.

De GWWD stelt strikte beperkingen aan de mogelijkheden om dieren te gebruiken bij evenementen en wedstrijden. Het gaat hierbij om twee soorten bepalingen. In de eerste plaats zijn er algemene regels met het oog op de bescherming van de gezondheid en het welzijn van dieren, bijvoorbeeld het verbod om een dier onnodig pijn te doen of letsel toe te brengen, zijn gezondheid of welzijn te beschadigen en het verbod om dieren de nodige verzorging te onthouden. Daarnaast zijn er voorschriften die specifiek betrekking hebben op evenementen met dieren. Zo is het verboden om dieren als prijs, beloning of gift uit te loven.

Verder is er in de GWWD een aantal Algemene Maatregelen van Bestuur opgenomen die nog niet van kracht zijn, zoals het verbod op wedstrijden met dieren waarbij de snelheid of kracht van dieren wordt beproefd. Ook is er een artikel dat regels stelt ten aanzien van het tonen van dieren wegens recreatieve, sportieve of opvoedkundige doeleinden. Circussen met dieren vallen hier bijvoorbeeld onder. De hier genoemde Algemene Maatregelen van Bestuur zijn echter tot op heden niet bekrachtigd. Dit betekent dat de gemeente niet gerechtigd is bovengenoemde maatregelen in haar beleid op te nemen.

5.2. Vermaak

Circus

Gemeenten mogen met hun regels of beleid voor evenementen niet in strijd handelen met de GWWD. Het is (nog) niet toegestaan om in het vergunningenbeleid 'dierenwelzijn' als weigeringsgrond voor het verlenen van een vergunning op te nemen. In de gemeente Winschoten heeft men in 2006 het verbod op circussen met wilde dieren opgenomen in de evenementenvergunning. In 2008 bleek deze constructie echter in strijd met de wet, omdat de bevoegdheid niet bij de gemeente maar bij het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) ligt.

Kerststal

De dierenbescherming heeft het college van B&W in 2006 verzocht om bij het verlenen van een vergunning voor het inrichten van een kerststal de voorwaarde op te nemen dat er geen levende dieren in de kerststal worden geplaatst. Met name de veiligheid van de dieren, het onvermogen om natuurlijk gedrag te vertonen, de blootstelling aan muziek, drukte en lawaai en de professorische huisvesting baart hen zorgen. De gemeente Zuidhorn wil organisatoren niet verbieden om dieren te gebruiken bij levende kerststallen. Wel zijn een tweetal voorwaarden gesteld ten behoeve van het welzijn van de dieren:

- De veiligheid en het welzijn van de dieren dient gegarandeerd te zijn.
- De dieren dienen een veilig onderkomen te hebben.

Vergunningaanvragers zullen expliciet op deze voorwaarden worden gewezen.

5.3. Sport

Hengelsport

In Nederland zijn ruim 1,2 miljoen sportvissers en hengelaars. Om te mogen vissen in de Nederlandse viswateren moet men volgens de Visserijwet in het bezit zijn van:

1. De VISpas. Deze wordt uitgegeven door aangesloten hengelsportverenigingen en is daarmee het bewijs dat je als sportvisser deel uitmaakt van de georganiseerde sportvisserij. Met de VISpas kan de sportvisser in het overgrote deel van de Nederlandse binnenwateren met twee hengels en op roofvis vissen. In de zogenaamde “Lijst van Viswateren” staan alle wateren genoemd waarin gevist mag worden. Daarnaast is de VISpas tevens het lidmaatschapsbewijs van een sportvisser. Op de VISpas staat van welke vereniging hij/zij lid is.
2. De Kleine VISpas. Voor de sportvissers die geen lid zijn van een aangesloten hengelsportvereniging is er de Kleine VISpas. Met de Kleine VISpas kun je met één hengel en een beperkt aantal aassoorten in een beperkt aantal wateren vissen. De Kleine VISpas vormt samen met de zogenaamde “Kleine Lijst van Viswateren” de visvergunning.

Rond de sportvisserij bestaat veelal negatieve beeldvorming. Dit ontstaat vaak tengevolge van onzorgvuldig en/of ondoordacht handelen van de beoefenaars. Het komt voor dat vissen een haak inslikken, zij tijdens het onthaken onnodig worden beschadigd, dat leefnetten onjuist worden gebruikt, etc. Ook zijn er sportvissers die rommel achterlaten, de begroeiing beschadigen of op andere wijze overlast veroorzaken. Dit ligt niet aan het sportvissen of de sportvissers in het algemeen, maar is vooral het gevolg van onwetendheid en normvervaging. De georganiseerde hengelsport zet zich via voorlichting actief in om de genoemde wantoestanden aan te pakken. Bewustwording voor groot en klein van de waarde van de natuur en het respect voor levende wezens zoals vissen, speelt hierbij een belangrijke rol.

Hoewel van het hengelen niet gezegd kan worden dat dit in het belang is van het welzijn van de vis, staat daar wel tegenover dat deze bezigheid bijdraagt aan de natuurbeleving en is het een vorm van ontspanning voor de beoefenaar. Een goede voorlichting is essentieel. De verantwoordelijkheid voor de opvoedkundige taak ligt bij de georganiseerde hengelsport. Mocht blijken dat er ondanks de inzet van georganiseerde hengelsport wantoestanden ontstaan, dan kan dit voor de gemeente aanleiding zijn om het beleid ter zake aan te scherpen. Ook hierbij gelden uiteraard de kaders van de landelijke wetgeving.

5.4. Educatie

Natuur- en milieueducatie

Nat uur- en Milieueducatie bevordert de natuurbeleving en daarmee de bewustwording ten aanzien van dierenwelzijn. Begin 2009 is het gemeentelijke Natuur- en milieueducatiebeleid in kaart gebracht. Daarbij is per doelgroep inzichtelijk gemaakt welke activiteiten de gemeente organiseert en stimuleert.

- *Basisonderwijs* - De scholen kunnen de kosten voor de aanschaf van materialen (o.a. leskisten) op het gebied van Natuur- en Milieueducatie (NME) en voor excursies bij de gemeente declareren. Daarnaast betaalt de gemeente het abonnement op het tijdschrift “De natuur buiten” en nemen de scholen op een of andere manier deel aan de boomfeestdag. In 2010 zal het huidige beleid in samenspraak met het lokale onderwijs geëvalueerd worden.
- *Voortgezet onderwijs* - Op dit moment worden er door de gemeente geen stimuleringsactiviteiten voor het voortgezet onderwijs uitgevoerd. In 2010 zal in samenspraak met het lokale onderwijs bekeken worden in hoeverre maatschappelijke stages op dit terrein kunnen worden ingevuld.
- *Vrijwilligers* - In 2009 wordt geprobeerd om een werkgroep op te richten die zich gaat bezighouden met de organisatie van NME-activiteiten.
- *Burgers* - Twee keer per jaar organiseert de gemeente excursies in onder andere de ecologische parken. Deze excursies worden aangekondigd in de huis-aan-huisbladen.

6. Voorlichting

Dierenwelzijn gaat over de kwaliteit van het leven van een dier. Elk dier dat niet in zijn natuurlijke omgeving leeft, probeert zich aan te passen aan zijn leefomgeving. Een dier voelt zich het best in een omgeving waarin hij zijn natuurlijke gedrag kan vertonen en waar het niet geconfronteerd wordt met stress, pijn of angst. Door middel van goede voorlichting kan de gemeente een bijdrage leveren aan het welzijn van de dieren in gemeente Zuidhorn.

6.1. Gemeentelijke taak

Hoewel de gemeente Zuidhorn een landelijke gemeente is, groeien niet alle inwoners automatisch dicht bij de natuur op en leren daardoor niet als vanzelfsprekend om te gaan met dieren. Mensen die een huisdier aanschaffen hebben niet altijd het volle besef van de zorg en verplichtingen die dat met zich meebrengt. De gemeente Zuidhorn rekent het daarom tot haar taak de inwoners bewust te maken van dierenwelzijn met als uiteindelijk doel het bevorderen van de balans tussen mens en dier. Een van de belangrijkste instrumenten voor de gemeente – vanuit de wettelijk taken en vanuit de regisserende rol – is het hebben en het uitdragen van dierenwelzijnbeleid door middel van goede voorlichting en communicatie (**Actiepunt 8**).

6.2. Speerpunten en communicatiedoelen

Communicatie met betrekking tot het dierenwelzijn in de gemeente Zuidhorn kent een drietal pijlers:

1. Voorlichting met betrekking tot de uitvoering en de handhaving van wettelijke taken.
2. Voorlichting en bewustwording ten aanzien van het gemeentelijk dierenwelzijnsbeleid.
3. Voorlichting ten aanzien van het omgaan met dieren en het begrip voor dierenwelzijn.

Deze drie pijlers laten zich vertalen in de volgende concrete acties:

Voorlichting geven over:

- Het gemeentelijke dierenwelzijnsbeleid (intern en extern)
- Rechten en plichten met betrekking tot het houden van dieren
- Nut en noodzaak van het chippen van gezelschapsdieren
- Houding/gedrag ten opzichte van in het wild levende dieren
- Wat te doen met gevonden (zwerf)dieren
- **Op de mens overdraagbare dierziekten (zoönosen)**

6.3. Inzet van communicatiemiddelen

Voor de hierboven genoemde acties worden de volgende communicatiemiddelen ingezet:

- Persbericht na besluitvorming raad
- Periodiek redactionele aandacht voor dierenwelzijn op de gemeentepagina van de Westerkwartier
- Publicatie van het beleid op de gemeentelijke website (en intranet) en in de Gemeentegids
- Verspreiding protocol huisdieren/zwerfdieren via gemeentelijke balie, dierenartsen en opvangcentra

Actiepunt hoofdstuk 6:

Actiepunt 8: Verbeteren van de voorlichting over dierenwelzijn richting inwoners

- ✓ Met behulp van de bestaande communicatiemiddelen en in samenwerking met betrokken organisaties werken aan een betere bewustwording en kennis over dierenwelzijn.

7. Organisatie

Tal van besluiten en handelingen van de gemeente hebben direct of indirect invloed op het welzijn van dieren. En hoewel de gemeente grotendeels gebonden is aan de landelijke kaders, leent veel dierenwelzijnsproblematiek zich juist wél voor een lokale aanpak. In dit laatste hoofdstuk besteden we daarom aandacht aan de gemeentelijke organisatie van het dierenwelzijnsbeleid.

7.1. Bestuurlijke regie

Dierenwelzijn heeft raakvlakken met diverse aspecten van gemeentelijk beleid. Het onderwerp dierenwelzijn kan dan ook programmatisch ingepast worden in de diverse reeds bestaande programma's, zoals sport en recreatie, openbare orde en veiligheid en beheer/inrichting van openbare ruimte. Het is echter juist vanwege deze diverse aspecten belangrijk dat er één coördinerend portefeuillehouder dierenwelzijn is aangewezen. In Zuidhorn is dit reeds het geval.

7.2. Ambtelijke organisatie

Voor een goede communicatie en afstemming over het onderwerp dierenwelzijn, zowel intern als extern, is het van belang dat er binnen de organisatie naast een coördinerend wethouder ook één ambtelijk aanspreekpunt voor dit onderwerp wordt aangewezen. Hij of zij zal uitvoering geven aan de nota dierenwelzijn. Het voorstel is om deze coördinerende functie neer te leggen bij een van de beleidsmedewerkers van de afdeling Ruimte en Welzijn (**Actiepunt 9**).

Actiepunt hoofdstuk 7:

Actiepunt 9: Eén aanspreekpunt voor dierenwelzijn aanwijzen binnen de gemeentelijke organisatie

- ✓ Deze functie beleggen bij de afdeling Ruimte en Welzijn.

8. Financiën

8.1. Huidig beleid

In de begroting zijn reeds een aantal posten opgenomen ten behoeve van dierenwelzijn:

○ Opvang en vervoer (zwerf)dieren door De Hooge Hoeve en DE Dierenambulance	€ 6.500
○ Subsidie dierenweides	€ 1.400
○ Natuur- en milieueducatie	€ 4.500
○ Ongediertebestrijding	€ 100
○ Deconstructie kadavers	€ 1.700

8.2. Nieuw beleid

Voor de uitvoering van het gemeentelijk dierenwelzijnsbeleid zijn - naast de hierboven genoemde posten - de volgende financiële middelen nodig (**Actiepunt 10**):

- Opvang (zwerf)dieren anders dan honden en katten (ca. € 500 - structureel)
- Aanschaf chip-uitlezer en fototoestel (ca. € 250 - incidenteel)

Dekking hiervoor wordt gezocht binnen de bestaande budgetten.

- Sterilisatie en castratie van zwervkatten (ca. €3.000 – structureel, opgenomen in de begroting 2010)

Actiepunt hoofdstuk 8:

Actiepunt 10: Financiële dekking zoeken voor de uitvoering van het gemeentelijke dierenwelzijnsbeleid

9. Evaluatie

De nota Dierenwelzijn geldt voor onbepaalde tijd. Het is echter wel van belang dat nieuwe ontwikkelingen in de gaten worden gehouden en dat het verloop van het beleid gevolgd wordt, om zo nodig op veranderingen in te kunnen spelen. Daarom zal de nota Dierenwelzijn in de collegeperiode 2010-2014 in het jaar 2013 worden geëvalueerd (**Actiepunt 11**).

Actiepunt hoofdstuk 9:

Actiepunt 11: Evalueren van de nota Dierenwelzijn in 2013

Bijlagen

- I. Protocol vermiste en gevonden dieren
- II. Geraadpleegde partijen
- III. Geraadpleegde literatuur

I. Protocol huisdieren/zwerfdieren gemeente Zuidhorn

1. gevonden huisdieren/zwerfdieren.

- melding doen bij de politie (0900-8844). En daarna altijd:
- contact opnemen met de Hooge Hoeve (050-4032299)
- de Hooge Hoeve schakelt, indien nodig, DE Dierenambulance in (06-27616762)
- opvang door de Hooge Hoeve, of verwijzing door de Hooge Hoeve naar andere adressen

2. vermiste huisdieren

- eigenaren moeten contact opnemen met de Hooge Hoeve (050-4032299)

3. dode huisdieren

- contact opnemen met de gemeente voor afvoer kadaver (0594-508779) of de betreffende dierenarts (daar achterlaten of advies voor crematie; dierenartsenpraktijk Zuidhorn 0594-501280 of dierenartsenpraktijk J. Reinders Grijpskerk 0594-212275) of de Hooge Hoeve (advies bij crematie 050-4032299)

4. dode 'in het wild levende' dieren

- langs wegen in het beheer bij de Provincie Groningen: 050-3164911
- langs gemeentelijke wegen in de gemeente Zuidhorn: 0594-508779

5. gewonde 'in het wild levende' dieren

- dierenartsenpraktijk Zuidhorn: 0594-501280 of DE Dierenambulance: 06-27616762

II. Geraadpleegde partijen

- Dierenpension/asiel De Hooge Hoeve, dhr. Rumpt
- Dierenbescherming Groningen, mevr. Ludemann
- Dierenarts Grijpskerk, dhr. Reinders
- Dierenartsenpraktijk Zuidhorn, dhr. Van der Kolk
- LTO Noord, dhr. Prins

III. Geraadpleegde literatuur

- *Aanbevelingen gemeentelijk dierenwelzijnsbeleid*, H. Greve, Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren, Den Haag, 2008.
- *Nota Dierenwelzijn*, Ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit, 2007.
- *Opvattingen over dierenwelzijn in Nederland*, W. Werkman, M. Valk, M. Leineweber, 2007.
- *Dierenwelzijnsbeleid gemeente Huizen 2008 – 2012*, L. Mercx, Huizen, 2008.
- *Zorg voor dieren!*, *Beleidsnotitie gemeente Houten*, Houten, 2008.
- *Diverse interne beleidsnota's*.